



บทที่ ๑

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหา

ผู้วิจัยสังเกตเห็นว่า คำที่ทำหน้าที่เป็นบุรุษสรรพนามบางคำในสมัยสุโขทัย มีที่ไต่ต่างกับสมัยปัจจุบัน และบางคำก็เลิกใช้ไปในสมัยปัจจุบัน เช่น บุรุษสรรพนาม "กู" มีที่ไต่ในสมัยสุโขทัย ทั้งนี้ "พอกุชื่อศรีอินทราทิตย์ แม่กุชื่อนางเสือง พี่กุชื่อบานเมือง" (ศิลาจารึกพ่อขุนรามคำแหง, หน้า ๑๗) ในตัวอย่างนี้ พ่อขุนรามคำแหง ซึ่งเป็นพระมหากษัตริย์ทรงใช้บุรุษสรรพนาม "กู" ในการบันทึกพระราชประวัติของพระองค์

ส่วนสมัยปัจจุบัน คำบุรุษสรรพนาม "กู" ถือว่าเป็นคำที่ไม่สุภาพ และใช้ในภาษาพูดเท่านั้น มักจะใช้ในระหว่างเพื่อนสนิทหรือในหมู่คนที่คอยการศึกษา หรือในระหว่างพี่น้อง^๑ หรือในกรณีที่ผู้พูดรู้สึกโกรธ

นอกจากนี้ยังมีคำบุรุษสรรพนามบางคำที่เลิกใช้ไปในสมัยปัจจุบันเช่น คำบุรุษสรรพนาม "สุ" สมัยสุโขทัยพบว่าเป็นบุรุษสรรพนามบุรุษที่ ๒ พหูพจน์ ตัวอย่าง

ผู้ยมพะบาลก็เอาหอกขวานหลาวแหลมอันคมเพียรล้อมเหล็กแดงแทงคืน
ผู้ชายจำให้ขึ้นไปหาผู้หญิงว่าสุที่อยู่บนปลายงัวโพนเรือยออยู่ แลผู้
ผู้ชายนั้นทนเจ็บมิได้จึงปีนขึ้นไปบนคนงัวนั้น ครั้นว่าขึ้นไปได้ หนามงัว
นั้นมากท้าวคนเขาซาคทุกแห่งแล้วเป็นเปลวไฟไหม้คนเขา เขาอุคมมิได้
จึงบายหัวลงมา ผู้ยมพะบาลก็เอาหอกแทงซ้ำแล้วร้องว่า สุเร่งขึ้นไป
หาสุที่อยู่บนปลายงัวโพน สุจะลงมาเยะโคเสา เขาอกเจ็บมิได้
เขาเถียงยมพะบาลมิได้ เขาจึงปีนขึ้นไป

(ไตรภูมิพระร่วง, หน้า ๑๗)

¹ Angkab Palakornkul. "A Socio - Linguistic Study of Pronominal Strategy in Spoken Bangkok Thai." (unpublished Ph.D. Thesis, University of Texas, 1962 (B.E. 2505))p. 85.

ในตัวอย่างนี้ ยมบาลีใช้บุรุษสรรพนาม "สุ" เรียกผู้ชายที่เป็นชู้กับหญิง
เหล่านั้น

สมัยปัจจุบันไม่มีคำบุรุษสรรพนาม "สุ" ใช้ นอกจากในภาษาถิ่นเหนือ^๒
"สุ" เป็นคำที่ใช้แทนเพื่อนหรือผู้ที่สนิทสนม หรือใช้แทนผู้น้อย คือใช้ได้อย่างเดียวกับ "แก"
หรือ "เอ็ง" ส่วนในภาษาถิ่นอีสาน "สุ" เป็นบุรุษสรรพนาม บุรุษที่ ๒ พหูพจน์^๓ และ
ในภาษาถิ่นใต้ "สุ" เป็นบุรุษสรรพนาม บุรุษที่ ๒ เอกพจน์ที่ผู้ใหญ่ใช้เรียกผู้น้อย^{*}

กัวยเหตุที่ได้พบตัวอย่างคำบุรุษสรรพนามบางคำที่มีที่ใช้เปลี่ยนแปลงไป
ผู้วิจัยจึงต้องการจะศึกษาเรื่องบุรุษสรรพนามในภาษาไทยสมัยต่างๆ ให้ละเอียดและ
ลึกซึ้งยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาว่าในสมัยสุโขทัย อยุธยา รัตนโกสินทร์ ในช่วงรัชกาล
ที่ ๑ - ๓ และรัตนโกสินทร์ช่วงรัชกาลที่ ๔ - ๗ มีบุรุษสรรพนามอะไรบ้าง
และมีที่ใช้อย่างไร

๒. เพื่อศึกษาว่าบุรุษสรรพนามได้เปลี่ยนแปลงความหมายและที่ใช้ไป
อย่างไรบ้าง ตั้งแต่สมัยสุโขทัย อยุธยา รัตนโกสินทร์ ช่วงรัชกาลที่ ๑ - ๓ และ
รัตนโกสินทร์ช่วงรัชกาลที่ ๔ - ๗

^๒เมธ รัตนประสิทธิ์, พจนานุกรมไทยยวน-ไทย-อังกฤษ. (ม.ป.ท.,
๒๕๐๔), หน้า ๕๐.

^๓สมเด็จพะมหาวีรวงศ์, พจนานุกรมภาคอีสาน-ภาคกลาง. (กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๑๕), หน้า ๔๒๐.

* จากคำบอกเล่าของเพื่อนผู้วิจัยซึ่งเป็นชาวปัตตานี

งานวิจัยอื่นที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยนี้

ได้มีผู้กล่าวถึงคำสรรพนามไว้ ดังนี้

พระยาอุปกิตศิลปสาร^๔ กล่าวถึงคำสรรพนามไว้ว่า

คำสรรพนาม เป็นคำที่แผลงมาจากภาษาสันสกฤต "สรรพ" แปลว่าทั้งปวง "นาม" แปลว่า ชื่อ รวมกันเขาเป็นคำสมาส แปลว่า ชื่อทั้งปวง หมายความว่า คำที่เป็นชื่อใดทุกอย่าง ได้แก่ คำแทนชื่อ ประโยชน์ของสรรพนามคือ ใช้แทนนามต่าง ๆ และแทนข้อความต่าง ๆ

พระยาอุปกิตศิลปสาร แบ่งคำสรรพนามออกเป็น ๖ จำพวก ได้แก่

- ๑. บุรุษสรรพนาม
- ๒. ประพันธสรรพนาม
- ๓. ปฤจฉาสรรพนาม
- ๔. วิภาคสรรพนาม
- ๕. นิยมสรรพนาม
- ๖. อนิยมสรรพนาม

ในเรื่องบุรุษสรรพนาม พระยาอุปกิตศิลปสาร ได้กล่าวไว้ ดังนี้

บุรุษสรรพนาม คือคำสรรพนามที่ใช้แทนคำชื่อในการพูดจากัน คำ "บุรุษ" แปลว่า ชาย ในที่นี้หมายความว่าคนที่เกี่ยวข้องในการพูดจากัน บุรุษสรรพนามนี้จัดเป็น ๓ พวกคือ (๑) สรรพนามที่ใช้แทนตัวผู้พูดเองเรียกว่า "บุรุษที่หนึ่ง" ได้แก่คำว่า ข้า กู ฉัน สิบ คิฉัน อีฉัน เกลากระแอม เกลากระหม่อม ข้าพระพุทธเจ้า ข้าเจา เป็นต้น (๒) สรรพนามที่ใช้แทนชื่อผู้ฟังเรียกว่า "บุรุษที่สอง" ได้แก่คำว่า เจา เอ็ง มึง สู้ ทาน ไต่เท้า ไต่เท้ากรุณา ไต่เท้ากรุณาเจ้า ฝ่าพระบาท ไต่ฝ่าละอองธุลีพระบาท เป็นต้น (๓) สรรพนามที่ใช้แทนชื่อคน สัตว์ และสิ่งของที่พูดถึงเรียกว่า "บุรุษที่สาม" ได้แก่คำว่า เขา มัน ทาน พระองค์ เป็นต้น

^๔พระยาอุปกิตศิลปสาร, หลักภาษาไทย (พระนคร : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๑๑), หน้า ๗๔ - ๗๕.

บรรจบ พันธุเมธา^๕ กล่าวถึงคำสรรพนามว่า เป็นคำที่ใช้แทนนาม เพื่อจะ
ได้ไม่ต้องกล่าวนามซ้ำๆ กัน แบ่งเป็น ๖ ชนิดคือ

๑. สรรพนามที่ใช้ในการพูดจากัน เรียกบุรุษสรรพนาม เช่น ฉัน มัน
๒. สรรพนามที่บอกความเฉพาะเจาะจง เรียก นิยมสรรพนาม ได้แก่
นี่ นั้น โน้น นี่ นั้น โน้น
๓. สรรพนามบอกความไม่เฉพาะเจาะจง เรียก อนิยมสรรพนาม ได้แก่
ใคร ไค อะไร ไหน
๔. สรรพนามบอกคำถาม เรียก ปฤจฉาสรรพนาม ได้แก่ ใคร อะไร ไหน
๕. สรรพนามบอกความแบ่งแยกเป็นส่วน เรียก วิภาคสรรพนาม ได้แก่
ต่าง บ้าง กัน
๖. สรรพนามเชื่อมประโยค เรียก ประพันธสรรพนาม ได้แก่ ที่ ซึ่ง อัน

ในเรื่องบุรุษสรรพนาม บรรจบ พันธุเมธา กล่าวไว้ดังนี้

สรรพนามที่ใช้ในการพูดจากัน ถึงแม้คำที่กำหนดขึ้นใช้เพื่อการนี้จะมีไม่มาก
คำนั้นก็ตาม แต่ก็วิธีใช้ยุ่งยาก เพราะสรรพนามเหล่านี้จะคงใช้
ต่างกันไปตามเพศ พจน์ และฐานะ ทั้งของผู้พูดและผู้ฟัง จึงแบ่งเป็น

คำแทนชื่อผู้พูดเอง (บุรุษที่ ๑)

ที่เป็นเอกพจน์ เพศหญิงใช้ว่า ฉัน คิฉัน อีฉัน หม่อมฉัน ทั้งนี้แล้วแต่
ผู้พูดควรวามีฐานะอย่างไร สูงหรือต่ำกว่าผู้พูด

ที่เป็นเอกพจน์ เพศชายใช้ว่า ฉัน ผม กระผม กระหม่อม เกลา-
กระหม่อม แต่ละคำแล้วแต่ผู้พูดควยเช่นเดียวกัน

ส่วนที่เป็นพหูพจน์นั้น มีคำ เรา ใช้ได้ทั้ง ๒ เพศ แต่ไม่นิยมใช้พูด
กับผู้ใหญ่... บางคนใช้ว่าพวกคิฉัน พวกกระผม บางคนใช้ เรา
เป็นเอกพจน์แทนตัวผู้พูดเองก็มี เมื่อเวลาพูดกับคนที่สนิทกันเสมอกัน

นอกจากใช้คำสรรพนามแทนชื่อผู้พูดเองแล้ว ยังอาจใช้คำนามอื่น ๆ
แทนตัวผู้พูดได้อีกด้วย...

คำที่ใช้แทนผู้ที่ถูกควย (บุรุษที่ ๒)

ที่เป็นเพศหญิง ได้แก่ เธอ ท่าน คุณ ฝ่าพระบาท เสด็จ หล่อน เจ้า

^๕บรรจบ พันธุเมธา, ลักษณะภาษาไทย (พระนคร : โรงพิมพ์คุรุสภา,
๒๕๑๔), หน้า ๑๔๔ - ๑๕๕.

ที่เป็นเพชรชาย ไค้แก่ ขอ ท่าน คุณ ไค้เท้า ผ่าพระบาท เสกัจ เจ้า
คำบางคำไม่ได้ไขทั่วไปเช่น หลอน เจ้า ทาน ที่ไขเป็นธรรมดาเห็น
จะไค้แก่ คุณ และ ขอ

คำ ทาน ขอ คุณ อาจใช้ไค้ทั้งบุรุษที่ ๒ และที่ ๓ คือผู้ที่พูดด้วยกับ
ผู้ที่พูดถึง โดยเฉพาะเมื่อพูดด้วยความยกย่อง...

นอกจากคำสรรพนามยังอาจใช้คำนามอื่น ๆ แทนสรรพนามได้คือ
ใช้เรียกตำแหน่งเครือญาติแทน ไค้แก่ ลูก หลาน น้อง พี่...

คำที่ไขแทนผู้ที่พูดถึง (บุรุษที่ ๓)

สรรพนามที่ไขเป็นบุรุษที่ ๓ มีแต่ เขา มัน ท่าน แก นอกนั้นมักเอ่ย
ชื่อเสียโดยมาก...

เขาอาจใช้เป็นบุรุษที่ ๑ แทนตัวผู้พูดเองก็ได้ ไขไค้ทั้งหญิงและชาย
แต่ไขกับผู้ที่สนทนากันเท่านั้น

มัน ไขแทนผู้ที่พูดถึงที่ต่ำกว่าผู้พูด โดยเฉพาะผู้ที่ไม่สู้เป็นที่ถูกใจกันนัก
แต่บางคำไข มัน ควยความถือสนิท... ที่ไขทั่ว ๆ ไปมักหมายถึง เด็ก
สัตว์ และสิ่งของ...

แก กับ ท่าน ไขไค้อย่าง เขา กับ มัน แกที่เป็นบุรุษที่ ๓ เป็นคำที่
แสดงว่าไม่เคารพนัก...

นววรรณ พันธุเมธา^๒ กล่าวถึงเรื่องคำแทนซึ่งคำแทนส่วนใหญ่ก็ตรงกับ
คำสรรพนามที่พระยาอุปกิตศิลปสารกล่าวไว้ และแบ่งคำแทนเป็น ๖ ชนิด ไค้แก่

๑. คำบอกบุรุษ ไขแทนคำนามในการสนทนา บุคคลหรือสิ่งที่เกี่ยวข้อง
ในการสนทนา มีดังนี้

- ๑.๑ คำบอกบุรุษที่ ๑ ไขเรียกผู้พูด เช่น ฉัน ข้าพเจ้า ผม
- ๑.๒ คำบอกบุรุษที่ ๒ ไขเรียกผู้ฟัง เช่น เจ้า แก คุณ ท่าน
- ๑.๓ คำบอกบุรุษที่ ๓ ไขเรียกผู้ที่กล่าวถึง เช่น แก เขา มัน
- ๒. คำบ่งชี้ เช่น นี่ นั้น โน้น
- ๓. คำไม่ชี้เฉพาะ เช่น ใคร อะไร ที่ไหน
- ๔. คำบอกจำนวน ไค้แก่คำว่า บ้าง

^๒นววรรณ พันธุเมธา, ไวยากรณ์ไทย พิมพ์ครั้งที่ ๒ (กรุงเทพฯ :
รุ่งเรืองสาส์นการพิมพ์, ๒๕๒๗), หน้า ๑๔ - ๒๑.

๕. คำบอกความต่าง ได้แก่คำว่า ต่าง
๖. คำบอกผู้กระทำร่วม ได้แก่คำว่า กัน

อังกาย ผลากรกุล^๗ กล่าวถึงคำสรรพนามว่า

การใช้คำสรรพนามในภาษาไทยนั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยทางสังคมและวัฒนธรรม กล่าวคือ ในการเลือกใช้คำสรรพนามคำใดคำหนึ่งนั้นจะต้องคำนึงถึงบทบาททางสังคม และความเกี่ยวข้องกันระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร ปัจจัยต่าง ๆ ที่กำหนดและมีอิทธิพลต่อการใช้คำสรรพนามนั้น ๆ ได้แก่ อำนาจ สถานภาพ ความสัมพันธ์ฉันญาติหรือความสัมพันธ์ในครอบครัว ความสัมพันธ์ฉันเพื่อน อาชีพ ศาสนาและกลุ่มเชื้อชาติ อายุ และเพศ นอกจากนี้ ในเรื่องของความเกี่ยวข้องกันระหว่างผู้ส่งสารกับผู้รับสารก็มีปัจจัยต่าง ๆ เช่น ความคุ้นเคยสนิทชิดชอบกัน ความเคารพ ความสัมพันธ์แน่นแฟ้น (solidarity) ความเป็นทางการ การถ่อมตัว ระยะเวลาในการรู้จักสนิทสนมกัน เป็นต้น

ขอบเขตของการวิจัย

๑. ศึกษาเฉพาะบุรุษสรรพนามที่พบในงานเขียนร้อยแก้วเท่านั้น
๒. ศึกษาทั้งบุรุษสรรพนามแท้ และบุรุษสรรพนามที่มาจากคำนาม

เอกสารที่ใช้ในการวิจัย

งานวิจัยนี้ศึกษาบุรุษสรรพนามตั้งแต่สมัยสุโขทัย จนถึงสมัยรัตนโกสินทร์ รัชกาลที่ ๙ โดยแบ่งช่วงเวลาเป็น ๔ สมัยคือ

๑. สมัยสุโขทัย
๒. สมัยอยุธยา
๓. สมัยรัตนโกสินทร์รัชกาลที่ ๑ - ๓
๔. สมัยรัตนโกสินทร์รัชกาลที่ ๔ - ๙

ดังนั้นเอกสารที่ใช้เป็นข้อมูลในการวิจัยจึงแบ่งเป็น ๔ สมัย ดังนี้

๑. สมัยสุโขทัย ข้อมูลได้จากศิลาจารึกในสมัยสุโขทัยที่มีการถ่ายทอดคำอ่านเป็นภาษาปัจจุบัน และจากหนังสือไตรภูมิพระร่วง ดังนี้

⁷ Angkab Palakornkul, "A Socio-Linguistic Study of Pronominal Strategy in Spoken Bangkok Thai." pp. 57-76.

- หลักที่ ๑ จารึกพ่อขุนรามคำแหง
- หลักที่ ๒ ศิลาจารึกวัดศรีชุม
- หลักที่ ๓ ศิลาจารึกนครชุม
- หลักที่ ๗ ศิลาจารึกวัดป่ามะม่วง
- หลักที่ ๘ ศิลาจารึกเขาสุนทรภู
- หลักที่ ๙ ศิลาจารึกวัดป่าแก่ง
- หลักที่ ๑๐ ศิลาจารึก จ.ศ. ๗๖๖
- หลักที่ ๑๑ ศิลาจารึกวัดเขากบ
- หลักที่ ๑๔ ศิลาจารึกวัดเขมา
- หลักที่ ๓๘ ศิลาจารึกกฎหมายลักษณะโจร
- หลักที่ ๔๑ ศิลาจารึกลานเงินภาษาไทยวัดมหาธาตุ
- หลักที่ ๔๒ ศิลาจารึกแผ่นคัมภีรภาษาไทย
- หลักที่ ๔๕ ศิลาจารึก จ.ศ. ๗๗๐ (ศิลาจารึกวัดสองคม)
- หลักที่ ๔๘ ศิลาจารึกวัดสรศักดิ์
- หลักที่ ๕๐ ศิลาจารึกเจ้าเงาะศรีเทพศิริมานนท์
- หลักที่ ๕๑ ศิลาจารึกลานเงินอักษรและภาษาไทย
- หลักที่ ๖๒ ศิลาจารึกวัดพระยืน
- หลักที่ ๘๕ ศิลาจารึกวัดหินตั้ง
- หลักที่ ๘๖ ศิลาจารึกวัดโพธิ์หอม
- หลักที่ ๑๐๖ ศิลาจารึกวัดช้างล้อม
- หลักที่ ๑๐๗ ศิลาจารึกวัดบางสนุก
- ศิลาจารึกฐานพระพุทธรูปแม่ศรีมาตา
- ศิลาจารึกวัดก่าแพงงาม
- ศิลาจารึกคำปู่สวด

ไตรภูมิพระร่วง

๒. สมัยอยุธยา ข้อมูลได้จาก จดหมายเหตุและพระราชพงศาวดาร

กึ่งนี้

ประชุมจดหมายเหตุอยุธยา ภาค ๑

พงศาวดารฉบับหลวงประเสริฐอักษรนิติ

พระราชพงศาวดารกรุงธนบุรี และจดหมายเหตุรายวันทัพ สมัยกรุงธนบุรี

(ประชุมพงศาวดาร เล่ม ๔๐)

ประชุมพงศาวดาร เล่ม ๓ พงศาวดารก้นฉบับหลวงเขียนครั้งกรุงธนบุรี

ประชุมพงศาวดาร ภาค ๓๔

ประชุมหมายเหตุรับสั่งภาค ๑ สมัยกรุงธนบุรี

๓. สมัยรัตนโกสินทร์รัชกาลที่ ๑ - ๓ ข้อมูลได้มาจากจดหมายเหตุ

พระราชพงศาวดาร และนวนิยาย ดังนี้

กฎหมายตราสามดวง

จดหมายเหตุรัชกาลที่ ๒ จ.ศ. ๑๑๗๑-๑๑๗๓

จดหมายเหตุรัชกาลที่ ๓ เล่ม ๑-๕

พระราชพงศาวดารกรุงรัตนโกสินทร์ รัชกาลที่ ๒

พระราชพงศาวดารกรุงรัตนโกสินทร์ รัชกาลที่ ๓

ประชุมพงศาวดาร เล่ม ๓๐ ประชุมพงศาวดารภาคที่ ๕๐ (ต่อ)-๕๓

สามกก

ไซอัน

ราชาธิราช

๔. สมัยรัตนโกสินทร์รัชกาลที่ ๔ - ๗ สมัยนี้มีข้อมูลมาก อาจจัดเป็น

ประเภทต่างๆ ดังนี้

๔.๑ ประเภทพระราชพงศาวดาร ประชุมประกาศและจดหมายเหตุ

ไค้แก

พระราชพงศาวดารกรุงรัตนโกสินทร์ รัชกาลที่ ๔

ประชุมประกาศรัชกาลที่ ๔ พ.ศ. ๒๓๕๔-๒๔๐๐

ประชุมประกาศรัชกาลที่ ๔ พ.ศ. ๒๔๐๐-๒๔๐๔

จดหมายเหตุบรมราชาภิเษกพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้า

อยู่หัว พุทธศักราช ๒๔๖๘



๔.๒ ประเภทพระราชหัตถเลขา และบันทึกต่าง ๆ ได้แก่
พระราชหัตถเลขาในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
พระราชหัตถเลขาในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

รวมครั้งที่ ๑

พระราชหัตถเลขาในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

รวมครั้งที่ ๕

พระบรมราชาธิราช และพระราชหัตถเลขาสมเด็จพระรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระราชทานแกมหาอำมาตย์เอกพระยาสุริยานุวัตร

ประชุมพระราชหัตถเลขาพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวที่ทรงบริหารราชการแผ่นดิน ภาค ๑-๒ (พ.ศ. ๒๔๒๔-๒๔๓๕)

พระราชหัตถเลขาเมื่อเสด็จประพาสยุโรป พ.ศ. ๒๔๔๐ เล่ม ๑

พระราชหัตถเลขาเมื่อเสด็จประพาสยุโรป เล่ม ๒

พระราชนิพนธ์จดหมายเหคุรายวันเมื่อเสด็จประพาสชวาครั้งหลัง
สำเนาและคำแปลพระราชหัตถเลขาพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้า

เจ้าอยู่หัวก่อนเสด็จฉวยราชสมบัติ

เสด็จประพาสต้นในรัชกาลที่ ๕

ถึงหญิงใหญ่

ความทรงจำ

ตำนานวังหน้า

รักแรกของรัชกาลที่ ๖

๔.๓ ประเภทเรื่องสั้น ได้แก่

ร้อยแก้วแนวใหม่ของไทย พ.ศ. ๒๔๑๓-๒๔๕๓ ได้แก่

เรื่องว่าคัวยนิทานเป็นการ เล่นสนุก

เรื่องนายจิตร กับนายใจสนทนากัน

เรื่องลูกสไฟประทุมร้ายแม่ด้วง

เรื่องถือเอาคำมั่นแก่คำ "จริง"

เรื่องมั่งมีขึ้นได้ในวันเดียว

เรื่องความรักของซูราย

เรื่องจุกไตคำตอ

เรื่องทะเลิกเทิกตาก

เรื่องจับคำดล่ำแดง

เรื่องเนื้อคูหนังกู

เรื่องท่าแถมรอยแถม

เรื่องคุณย่าเพ็ง

เรื่องแม่สืบ

เรื่องขุนช้างขุนแผนเกล็ด

เรื่องวิธีชายางาง

เรื่องค่าง ๆ

เรื่องสั้นในหนังสือพิมพ์ไทยเซหมรายเดือนปีที่ ๑ เล่มที่ ๑

พฤษภาคม ๒๔๖๗ ได้แก่เรื่องความแค้นของสตรีเจ้าลิลลับ ปีสาวแห่งตระกูล

เรื่องสั้นในไทยเซหมรายเดือนปีที่ ๑ เล่มที่ ๒ มิถุนายน ๒๔๖๗

ได้แก่เรื่องเคานต์แควรักกุลา เจ้าลิลลับ หอยที่กำแพง

"ยังใจอินันถึงเป็นอิสาวทิมทิก" ของกรมพระนราธิปประพันธ์พงศ์

๔.๔ ประเภทละครพูดต่าง ๆ ได้แก่

บทรละครพูดเรื่องกลแตก

บทรละครพูดเรื่องกุศโลบาย

บทรละครพูดเรื่องชนมสมกับน้ายา

บทรละครพูดเรื่องคดีสำคัญ

บทรละครพูดเรื่องความดีมีไชย

บทรละครพูดเรื่องคึกคึก

บทรละครพูดเรื่องใครกันแน่

บทรละครพูดเรื่องจัดการรับเสด็จ

บทรละครพูดเรื่องเจ้าคุณเจ้าชู้

- บทละครพูดเรื่องน้อยอินทเสน
- บทละครพูดเรื่องนินทาสโมสร
- บทละครพูดเรื่องบทเรียนของสตรี
- บทละครพูดเรื่องปริยทรรศึกษา
- บทละครพูดเรื่องปลอยแก่
- บทละครพูดเรื่องฉิกวินัย
- บทละครพูดเรื่องฝรั่งกัไล
- บทละครพูดเรื่องพลเมืองดี
- บทละครพูดเรื่องเพื่อนตาย
- บทละครพูดเรื่องโพงพาง
- บทละครพูดเรื่องมิตรแท้
- บทละครพูดเรื่องละครซ้ำพเจ้า
- บทละครพูดเรื่องลามก
- บทละครพูดเรื่องวังคี
- บทละครพูดเรื่องวิไลเลือกคู่
- บทละครพูดเรื่องวิวาทพระสมุท
- บทละครพูดเรื่องแวนคาของคณพ
- บทละครพูดเรื่องเสียสละ
- บทละครพูดเรื่องเสือดำ
- บทละครพูดเรื่องหมายน้ำบอหน้า
- บทละครพูดเรื่องหลวงจำเนียร เคนทาง
- บทละครพูดเรื่องหาโล
- บทละครพูดเรื่องเห็นแก่ลูก
- บทละครพูดเรื่องอำนาจเสือโคร่ง

๔.๕ ประเภทนวนิยาย
นวนิยายไทย

ความผิดครั้งแรก
 ความพยายาม
 จกหมายจางวางหว้า
 ชัยชนะของหลวงนฤบาล
 นิทานของ น.ม.ส.
 นิทานเวตาล
 นิยายวิกรมมาติคย์
 มุขบาบรรม
 ผู้ที่
 มารมมุขย์
 วิมานทะเลลาย
 ศักดิ์ของเจ้าหลอน
 สงครามชีวิต
 หนึ่งในร้อย
 นวนิยายจีน
 ไคเก็ก
 ไคอัน
 น้ำซ้อง

วิธีดำเนินการวิจัย

๑. สํารวจเอกสารที่ใช้ในการวิจัย แล้วเก็บรวบรวมประโยคหรือข้อความ
ที่มีคํานุกรมสรพนามปรากฏอยู่
 ๒. วิเคราะห์คํานุกรมสรพนามแต่ละคํามีที่ใช้อย่างไรบ้างในแต่ละสมัย
 ๓. เปรียบเทียบการใช้คํานุกรมสรพนามแต่ละสมัยจนถึงสมัยรัตนโกสินทร์
- รัชกาลที่ ๓

๘. นำผลจากข้อ ๑-๓ มาเรียบเรียง

๙. สรุปผลการวิจัย และเสนอแนะ

ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย

ผู้วิจัยคาดว่า การศึกษาเรื่องบุรุษสรรพนามในภาษาไทย : การศึกษาเชิง
ประวัตินี้ จะช่วยให้ทราบว่า คำบุรุษสรรพนามในภาษาไทยมีการเปลี่ยนแปลงที่ใช้ลักษณะ
โครงสร้างของรูปคำและความหมายไปอย่างไรบ้าง อีกทั้งจะเป็นแนวทางในการศึกษา
ความเปลี่ยนแปลงของคำชนิดอื่น ๆ ต่อไป

ข้อตกลงเบื้องต้น

๑. บุรุษสรรพนามในวิทยานิพนธ์นี้ หมายถึง คำที่ใช้แทนผู้พูด ผู้ฟัง หรือ
ผู้ที่กล่าวถึง แบ่งได้เป็น ๓ บุรุษ ได้แก่

บุรุษที่ ๑ ใช้แทนผู้พูด เช่น ข้า ข้าพเจ้า ฉัน ผม

บุรุษที่ ๒ ใช้แทนผู้ฟัง เช่น แก คุณ ท่าน เอ็ง

บุรุษที่ ๓ ใช้แทนผู้ที่กล่าวถึง เช่น เขา พระองค์ ในหลวง มัน

ในกรณีที่มีคำสื่อสารด้วยการพูด ผู้พูดจะหมายรวมถึงผู้ที่คิดหรือเขียนถ้อยคำ
นั้น ๆ ผู้พูดจึงอาจจะเป็นผู้เขียนฐาน คิดคำนึง ว่าจะฟัง หรือบันทึกประวัติของคนที่ได้

๒. การศึกษาคำบุรุษสรรพนามในสมัยต่าง ๆ ในวิทยานิพนธ์นี้ ข้อมูลได้จาก
เอกสารที่ระบุไว้ในเอกสารที่ใช้ในการวิจัยเท่านั้น คำบุรุษสรรพนามบางคำที่ไม่ปรากฏ
ในข้อมูลสมัยใดสมัยหนึ่ง มิได้หมายความว่าไม่มีบุรุษสรรพนามนั้น ๆ ใช้ในสมัยนั้น
เพียงแต่คำบุรุษสรรพนามดังกล่าวไม่ปรากฏในข้อมูลที่ระบุไว้ในเอกสารที่ใช้ในการวิจัย
เท่านั้น